

s.remissvar@regeringskansliet.se
s.fs@regeringskansliet.se
paula.ericson@regeringskansliet.se

Livsmedelsverkets yttrande över remiss från Socialdepartementet angående En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker, SOU 2021:95

Livsmedelsverket har, utifrån verkets uppdrag och kompetensområde, inget att erinra mot utredningens förslag om En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker, SOU 2021:95. Livsmedelsverkets har en del synpunkter på förslagen och de följer nedan.

Sammanfattning

Livsmedelsverket önskar förtydligande om:

- Hur de föreslagna produktionsvolymerna ska kunna kontrolleras.
- Hur de föreslagna volymerna som får säljas till varje enskild person ska kunna kontrolleras.

Livsmedelsverket vill också framföra:

- Beträffande vem som ska få bedriva gårdsförsäljning anser Livsmedelsverket att begreppet ”yrkesmässigt” är överflödigt.
- Livsmedelsverket påminner om vikten av tydliga föreskrifter både när det gäller tillverkningsmetoder och när det gäller småskalighet.
- Beträffande gårdsförsäljningstillstånd för odlare av druvor som används vid vintillverkning kommer det att ställas höga krav på spårbarhet för att kunna säkerställa att vinet tillverkats av druvor uteslutande från de egna odlingarna. Livsmedelsverket vill även i detta fall belysa vikten av tydliga föreskrifter.
- Livsmedelsverket bistår gärna vid behov med det stöd som kan behövas.
- Livsmedelsverket tillstyrker förslaget om tillstånds- och tillsynsmyndighet och önskar att synpunkter inhämtas från behörig livsmedelskontrollmyndighet inför prövning av gårdsförsäljningstillstånd.

Synpunkter på förslagen

10.2.2, Endast begränsade kvantiteter

Livsmedelsverket har inga synpunkter på de föreslagna kvantiteterna som får säljas till en enskild person vid samma besökstillfälle. Livsmedelsverket önskar dock förtydligande om hur företagen ska kunna visa att kraven efterlevs och hur en eventuell kontroll av att bestämmelserna följs ska utföras.

Kapitel 10.3, Vem som ska få bedriva gårdsförsäljning

Livsmedelsverket är generellt sett positivt till förslaget om vem som ska få bedriva gårdsförsäljning men anser inte att begreppet ”yrkesmässigt” fyller någon funktion i detta sammanhang. Alla verksamheter som bedriver tillverkning av alkoholdrycker (inklusive vin), har krav på godkännande av Skatteverket som upplagshavare, oavsett verksamhetens omfattning och oavsett om den bedrivs yrkesmässigt eller som hobbyverksamhet. Begreppet ”yrkesmässigt” är därför överflödigt som grund för gårdsförsäljningstillstånd, särskilt som det ställs krav på vinodlare att godkännas som upplagshavare. Detta utvecklas i 10.3.1.

Odling av druvor tillhör primärproduktionen. Tillverkning av vin av gårdens druvor tillhör ledet efter primärproduktionen. Primärproducenten (odlaren) kan genom förslaget låta en annan aktör tillverka vinet. Förslaget ställer krav på att primärproducenten och tillverkaren genom spårbarhetsdokument visar att vinet enbart framställts av primärproducentens egna druvor. Det kan bli svårt för en kommunal myndighet att kontrollera detta, särskilt om vintillverkaren producerar vin både från primärproducentens druvor och från inköpta druvor. Vid en kontroll är det inte heller helt enkelt att verifiera att den volym vin som produceras överensstämmer med odlingsarealen. Skördeuttaget kan variera, och det är olika myndigheter som har uppgifter om odlingsareal (länsstyrelsen/Jordbruksverket) och vinproduktion (Livsmedelsverket). Mot bakgrund av detta är det viktigt att lagstiftningen kompletteras med tydliga föreskrifter och vägledningar. Som påpekas i betänkandet är svensk vinproduktion i dagsläget mycket småskalig med europeiska mått mätt, men med tanke på den utveckling som pågår, så är det inte omöjligt att det på sikt finns odlare som säljer sina druvor till vingårdarna/vinproducenterna.

2022-05-30

Dnr 2022/01232
Saknr 1.1.3

Kapitel 10.3.2 Hantverksmässig tillverkning

Livsmedelsverket tillstyrker förslaget om att hantverksmässighet bör vara utgångspunkt för gårdsförsäljning. Det behöver framgå av föreskrifter vilka tillverkningsmetoder som kan accepteras vid gårdsförsäljningstillstånd. I författningskommentaren (13.1) inkluderas till exempel maceration (t.ex. kryddor som läggs i sprit) och omdestillering. Maceration skulle kunna räknas som en blandning av lokalproducerade eller vilda kryddor och sprit som sedan filtreras, vilket är likt "blandning, spädning, filtrering eller liknande behandling av enklare art" som enligt utredningen inte räknas som hantverksmässigt. Uttrycket "som inte utgör blandning, spädning, filtrering eller liknande behandling av enklare art" är således svårtolkat och kan leda till olika tillämpningar. Livsmedelsverket anser att det därför bör undvikas i lagtexten. För att producera spritdrycker, oavsett tillverkningsmetod, krävs både registrering enligt livsmedelslagstiftningen och godkännande enligt alkohollagstiftningen. Svårigheten kan ligga i att även om verksamhetsutövaren uppfyller detta kan det vara svårt att bedöma om verksamheten uppfyller kriterierna för gårdsförsäljningstillstånd beroende på vilka metoder som används vid framställningen av dryckerna. För att undvika olika bedömningar vid beslut om gårdsförsäljningstillstånd anser Livsmedelsverket därför att det bör framgå tydligt i föreskrifter vilka tillverkningsmetoder som omfattas. Livsmedelsverket bistår gärna vid behov med det stöd som kan behövas.

Kapitel 10.3.3 Småskalighet och oberoende

Livsmedelsverket tillstyrker förslaget om att småskalighet bör vara utgångspunkten för gårdsförsäljning men vill framhålla att det är viktigt med föreskrifter kopplade till bedömning av småskalighet. Av föreskrifterna bör det exempelvis framgå hur eventuell produktionsvolym som överstiger de absoluta produktionsvolymerna ska hanteras, och hur/om gårdsförsäljningstillståndet påverkas.

2022-05-30

Dnr 2022/01232
Saknr 1.1.3

Kapitel 10.7.2 Tillstånds- och tillsynsmyndighet

Livsmedelsverket tillstyrker förslaget om tillstånds- och tillsynsmyndighet men på samma sätt som Polismyndighetens yttrande ska inhämtas behöver information även fås från livsmedelskontrollmyndigheten för att tillsynsmyndigheten ska kunna göra sina bedömningar inför prövning av gårdsförsäljningstillstånd.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Annica Sohlström. I den slutliga handläggningen medverkade områdeschef Kristina Ohlsson, avdelningschef Åsa Kjellgren och statsinspektör Katarina Bäcklund Stålenheim. Föredragande var Johanna Heldén.

Annica Sohlström

Johanna Heldén